

Конгрес **У**країнських **Н**аціоналістів

Змагатимеш до поширення сили, слави, багатства і величі Української Держави

НАЦІЯ І ДЕРЖАВА

e-mail: nacija@ukr.net www.cun.org.ua 30 травня 2013 року № 22 (497)

НА СВЯТО ГЕРОЇВ – ДО КАНЕВА

25 травня в Каневі представники націоналістичних партій та громадських організацій вшанували пам'five визначного українського військового та політичного діяча, засновника Організації Українських Націоналістів Євгена Коновальця та сотень тисяч інших героїв, які полягли в різні часи за волю України. Урочисті заходи відбулися на честь Свята Героїв та у зв'язку із 75-ю річницею загибелі Провідника ОУН.

Лідери Конгресу Українських Націоналістів Степан Брацюнь, Організації Українських Націоналістів Богдан Червак, представник Центру національного відродження ім. Степана Бандери, публіцист Віктор Рог поклали квіти до могили Тараса Шевченка на Чернечій горі та до Пам'ятного знака Герою України Олексі Гірнику, який спалив себе на знак протесту проти русифікації України. На Чернечій горі відбувся короткий мітинг, на якому промовці відзначили силу Тарасового слова для зрушення української нації. Адже саме творчість Шевченка лягла в основу українського націоналізму й надихала Євгена Коновальця, Романа Шухевича, Ярослава Стецька та інших українських героїв на боротьбу за Українську державу, в якій "своя правда, і сила, і воля".

Також учасники урочистостей побували на конференції "Євген Коновалець – державотворець", що відбувалася в одній зі шкіл Канева. Націоналісти подякували учасникам конференції за їхні доповіді й висловили сподівання, що молодь і надалі цікавитиметься історією українського визвольного руху.

Завершилися заходи до Дня Героїв у Канівській філії Східноєвропейського університету економіки і менеджменту, де відбувся круглий стіл на тему координації дій в українському націоналістичному русі.

 ІДЕЯ ТА ЧИН

СТОЛИЧНІ НАЦІОНАЛІСТИ – УКРАЇНСЬКИМ ЛИЦАРЯМ

23 травня Київська міська організація Конгресу разом із представниками національно-патріотичних сил Києва відвідала могили українських Героїв на Байковому кладовищі.

Учасники заходу поклали квіти до могил Лесі Українки, В'ячеслава Чорновола, Миколи Лисенка, Михайла Грушевського, Миколи Міхновського, Анатолія Лупиноса, Надії Світличної, Івана Світличного, Івана Гончара, Олеся Гончара, Кирила Осьмака, Слави Стецько, Джеймса Мейса, Івана Миколайчука, Олекси Тихого, Василя Стуса, Юрія Литвина, Петра Григоренка та Анатолія Погрібного.

Біля могили Слави Стецько виступив голова Київського КУН Юрій Шепетюк. "Слава Стецько займає чільне місце у пантеоні наших Героїв. Дружина та соратниця Ярослава Стецька, Президент Антибільшовицького Блоку Народів, Провідник Організації Українських Націоналістів (революційної), засновниця Конгресу Українських Націоналістів, народний депутат України трьох скликань. Вона принципово не брала громадянства жодної з країн, де перебувала у вимушеній еміграції. І щойно Україна ступила на шлях незалежності, Слава Стецько негайно повернулась на Батьківщину, щоб взяти участь у розбудові незалежної країни", – сказав друг Юрій.

Він закликав українців рівнятись на Степана Бандеру, Романа Шухевича, Євгена Коновальця, Михайла Зеленчука.

Свій виступ Юрій Шепетюк завершив власним віршем, присвяченим Славі Стецько "Заповіт Слави":

Будуй Україну навколо себе
Серед дітей, рідні, чужих і близьких
Будуй словами, поглядом у небо
Ідеями і мрії смислом
Хай кожне слово твоє буде ніби криця
Хай кожен день твій в боротьбі пробуде
За України чистоту і міцність
Хай світ пізнає – українці славні люди!

Закінчились заходи біля могили близького друга Конгресу Українських Націоналістів письменника, відомого науковця та громадсько-політичного діяча Анатолія Погрібного.

Прес-служба КУНу

 ВІЧЕ-РЕКВІЄМ

ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТІ

Цього року Чернівецьке Товариство політв'язнів і репресованих гідно вшанувало пам'five тих, хто боровся за Українську державу, в три етапи. У суботу, 18 травня, на віче-реквієм на Центральному цвинтарі (Руському) у м.Чернівці зібралося багато чернівчан, серед яких переважала молодь. Поминальну панахиду провів буковинський вікарій УГКЦ о.Валерій Сиротюк та два священики УПЦ Київського патріархату. Після панахиди виступили голова Чернівецького міського товариства політв'язнів і репресованих Дмитро Костельний, перший заступник голови Чернівецької ОДА Георгій Галиць, голова Чернівецької обласної ради Михайло Гайничеру, заступник голови Чернівецької міської ради Олександр Паскар, колишній голова обласного ТПВіР Костянтин Катеринчук. Цікавим і зворушливим був виступ головного редактора "Книги пам'яті" Івана Фостія. Він сказав, що в тій могилі у 1941 році поховано 222 особи, яких замордували більшовики в чернівецькій тюрмі.

Наступний етап вшанування відбувся у приміщенні Товариства 23 травня. Тут зібралися члени Товариства ПВіР, яким тепер по 75–90 років та яких ще носять ноги, хоча пережили усі страхіття сталінсько-берієвського режиму. Перед ними виступили Дмитро Костельний – голова Товариства та історик Зеновій Варварчук.

Третій етап відбувся у греко-католицькому храмі Успіння Пресвятої Богородиці, де в суботу 25 травня о.Дмитро Винник при великій кількості парафіян відправив заупокійну Літургію і Панахиду за душі померлих, розстріляних, закатованих і замордованих у тюрмах, концтаборах, на каторжних роботах, на засланні, спецпоселеннях у Сибіру, на Крайній Півночі, на Далекому Сході, у Казахстані, у вугільних копальнях Воркути, Колими, на каторзі в Норильську, Магадані, Красноярському краї, в Омську, Тюмені та інших концтаборах імперії зла. Були згадані імена героїв: М.Міхновського, полковника Євгена Коновальця, головного отамана Симона Петлюри, генерал-хорунжого УПА Романа Шухевича, Василя Кука, Президента Карпатської України о. Августина Волошина, о. Андрія Бандери та його славних синів: Степана, Василя, Олександра і доньок Володимири, Оксани та цілої їхньої родини, Лева Ребета, Олекси Гасина, президента УГВР Кирила Осьмака, голови братства ОУН-УПА Михайла Зеленчука, Ярослава та Славу Стецько, учасників Кінгірського повстання політв'язнів, яке тривало 42 доби, і де розчавлено танками близько 500 дівчат, учасників Норильського повстання, героїв бою під Крутами, 359 українських лицарів під Базаром, 1111 розстріляних українських інтелігентів і духовних наставників на Соловках у жовтні-листопаді 1937 р., багато сотень розстріляних в Биківнянських лісах біля Києва, у Бабиному Яру, Дем'янівському лазі та по всій Україні. Молилися за душі усіх героїв ОУН-УПА. Вічна їм пам'five.

Слава Україні! Героям слава!

Любов КОСТЕЛЬНА-МІЦЕВИЧ,
член ради Чернівецького обласного товариства політв'язнів і репресованих

З ЮВІЛЕЄМ

Теодозії Кобилянській – 90!

Шановна Теодозіє Карлівно!

Кримська організація КУН щиро і сердечно вітає Вас з днем народження! 5 червня 2013 року Вам – 90-літ! З народження, від батьків Ви успадкували генетичний код української нації, силу величі духовного відродження, збереження мови, культури, боротьби за права і свободу українців. У 40-і роки XX століття, часи воєнного протистояння двох антилюдських ідеологій, комуністичної і нацистської, Ви були зв'язковою УПА на Тернопільщині (псевдо "Гребля"). 1946 року Вас заарештували і засудили на десять років ув'язнення. Покарання відбували далеко від рідної землі, як і тисячі патріотів України, які боролися в лавах УПА. Ви достойно несли свій хрест по життєвій дорозі. Очолювали районну організацію КУН в Роздольненському районі Криму, залучали небайдужих українців та громадян України інших національностей до розбудови держави. Ви і зараз на бойовому посту, незважаючи на роки та в міру своїх сил, допомагаєте організації, агітуєте, передплачуєте партійний тижневик "Нація і держава". Бажаємо Вам здоров'я, сповнення мрій і хороших справ. Многії і благії літа!!!

Василь ОВЧАРУК,
від Кримської організації КУНу

Конгрес Українських Націоналістів сердечно вітає подругу Теодозію Кобилянську з ювілеєм, зичить міцного здоров'я, добра, життєвих сил і енергії на довгі роки.

Головний Провід КУН

ПОЗИЦІЯ

Такому консулу – не місце в Україні

Заяви Генконсула Російської Федерації в Криму Володимира Андрєєва про колабораціонізм і зрадництво кримських татар у роки Другої Світової війни є абсолютно неприпустимими, брехливими й такими, що розпалюють міжнаціональну ворожнечу на півострові. Так вважає голова Кримської організації Конгресу Українських Націоналістів Василь Овчарук.

"Російські чиновники, вслід за вищим керівництвом своєї держави, звикли кидатись необереженими словами на адресу інших націй в стилі сталінської епохи. Складається враження, що це цілеспрямована політика Кремля – внесення нестабільності й розбрату в українське суспільство, й особливо гостро це стосується Криму", – підкреслює Василь Овчарук, який 23 травня взяв участь у мітингу протесту кримських татар під стінами Генконсульства РФ в Криму. Він зауважує, що Конгрес Українських Націоналістів – єдина партія, яка вийшла на мітинг в знак солідарності з кримськими татарами 23 травня.

Кримський КУН підтримує вимоги кримських татар видворити Володимира Андрєєва з України.

Прес-служба КУНу

ПИЛЬНУЙ!

"КРИМ ОТДАЛІ... ГТС – І ПАХОЛКАМІ В МС?"

Марія БАЗЕЛЮК

Російські неонацисти, які на своїй історичній батьківщині вже відродили сталінізм, намагаються нав'язати його Україні. Низка брутальних провокацій проти корінних націй – українців і кримських татар: "антифашистські" з нацистським душком марші, вакханалія "вільнонайманих" гопників на вулицях столиці та побиття україномовних громадян, цинічна наруга "ліц русской національності" над трагедією кримськотатарського народу – все це не залишає підстав для сумнівів щодо неоімперських намірів Москви. Її агентура в Україні почувається краще, ніж вдома. Тим часом місцева "братія мовчить собі, витріщивши очі", її "елітна", з Банкової, частина зігнулася у позі "чєво ізволітє? Крим отдалі… ГТС і пахолкамі в МС?", а плебейська, специфічно натренована чи то в Білій Церкві, чи в Криму, підносить ворогові набої…

Кого вирощує "елітна" – з плебейської? Новітніх "орлів" спочилого в Бозі Кравченка, які, крім убивства Гонгадзе, залишили по собі цвинтар замовлених на страту? Капітанів матвеєвих, які за чекістською рознарядкою стрілятимуть нам з вами в потилицю "потому что хохли"? Чи кілерів-роботів, використавши яких, віддадуть на утилізацію? Схоже, дебілізований люмпен уже використовують з ризиком для його ж здоров'я чи й життя. Вранці 18 травня в людних місцях, зокрема, в метро їхні тупуваті фізіономії гугнявили, начебто спілкуючись з кимсь по телефону (який насправді був вимкнений), завчені філіппіки про те, що "ми, корєнниє києвлянє, прогоним бандеровскіх ублюдков в Коломию, в століце нєт мєста грязним фашистам" і т.д. "Брань" озвучувалася суржиком, який російськомовні кияни аж ніяк не вживають, і однозначно була спрямована на те, аби створити жителям столиці образ україноненависників, а значить, протиставити їх українському суспільству. Мерзенний монолог такого молодика особисто мені довелося почути того ж таки 18 травня в метро – спочатку у вагоні, далі – на ескалаторі, піднімаючись на станцію Театральна. Проте моя розлючена й гучна реакція миттєво відібрала у провокатора мову, до того ж, його вже оточували "небайдужі" кияни…

Ми не можемо бути поблажливими до негідників, особливо, коли йдеться про честь і свободу. Нещодавно генеральний консул Російської Федерації у Сімферополі В.Андрєєв образив кримсько-татарський народ, навісивши йому ярлик зрадника і колабораціоніста. Навряд чи дозволив би собі таке хамство росіянин, якби ще рік тому звинувачення у зраді не прозвучали з вуст прем'єра АРК Анатолія Могильова. Його безпардонність повинна була б мати логічні наслідки: негайне звільнення з посади і обструкцію з боку всього українського суспільства. Та цього не сталося, мовляв, що візьмеш з неосвіченого, малокультурного чоловіка… Цього разу на недипломатичні ремінісценції консула зреагувало його ж МЗС – мляво, без вибачень, але "некоректність" визнало. Андрєєв начебто грюкнув дверима, заявивши про відставку тоді, коли добіг кінця термін його повноважень. І відразу отримав "сатисфакцію" від російських шовіністів місцевого "розливу". Його позицію назвав "дуже принциповою і правильною" голова Руской общіни Крима (РОК) Сергій Цеков. РОК тут же присвоїла консулу звання свого "почесного члена" і в унісон з осередком партії "Рускоє єдінство" заходилася вихваляти Андрєєва… За що? За російський нацизм? За людиноненависництво? За паплюження кримськотатарського народу, який сповна відчув на собі звироднілі притаманності червоно-коричневого тандему Сталіна і Гітлера, а, повернувшись із депортації на свої етнічні землі, досі не може стати повноправним господарем у власній хаті? Хто, як не українці, нація, яка у XX столітті зазнала найбільших втрат від більшовицької, а згодом від нацистської тиранії, чиї найкращі сини та дочки загинули в боротьбі за свободу українського та інших поневолених Москвою народів, можуть до глибини душі збагнути біль кримськотатарського народу? Під час депортації та на засланні загинуло близько 40 відсотків кримських татар. Це – геноцид, який має визнати світова спільнота, насамперед – Українська держава. Та перш, ніж здійсниться цей акт історичної справедливості, в Україні мають бути офіційно заборонені неонацистські партії та громадські організації на кшталт "Руского єдінства" і РОК, що цілеспрямовано розпалюють ксенофобські настрої, сіють ненависть до українців і кримських татар. Кожен з нас – у відповіді за очищення української землі від скверни сталінізму та російського неонацизму. Якщо не зробимо цього – українська нація, а за нею і кримсько-татарська опиняться в лещатах справжнього апартеїду.

Сьогодні В.Путін вживає надзвичайні заходи, щоб запроторити Україну в Митний союз, насамперед – через перекриття їй дороги в Європу. Застосовується випробуваний спосіб знищення нації – її тотальна дискримінація, приниження, наруга над національними святинями. Щоб виставити українців тупими нездарами, лідер фракції ПР О.Єфремов заявляє, що їхні виборці не зрозуміють нардепів, якщо ті виступатимуть у парламенті державною мовою. Одне слово, ти фашист – якщо не зрікся українства. До якого ж рівня знецінення людської подоби треба опуститися, щоб наклепами дискредитувати перед світом державу, паплюжити народ – навіть якщо він тобі чужий за духом і традицією. До такого знущання над нацією навряд чи й Сталін з Берією додумалися б…

Тепер п'ята колона в Україні вишколена путінськими кадрами. Веліли з Кремля віддати Крим під російський флот, віддали, вдовольнившись поблажливим поплескуванням по плечі кремлівського хазяїна. Сьогодні несуть у Москву на тарелі суверенітет України, поки що торговельний, з втратою якого, зрозуміло, в Європу – зась. Кажуть, Банкова готова поділитися газотранспортною системою з Москвою, аби та дозволила їй стати спостерігачем… у Митному союзі. Начебто саме заради такої "блажі" Президента Януковича і гукнули в Сочі. Оскільки прозорість діянь влади – не про нашу державу, губимося в здогадах. А треба, щоб кожен із нас був упевнений у завтрашньому дні України. Тому мусимо перебирати владу в українські руки, навіть якщо знову доведеться плати за це високу ціну.

УКРАЇНА ПАМ'ЯТАЄ

ДОЛУЧАЙТЕСЯ ДО ВПОРЯДКУВАННЯ КІМНАТИ-МУЗЕЮ СЛАВИ СТЕЦЬКО

Напередодні цьогорічного Дня Героїв Тернопільська обласна організація Конгресу Українських Націоналістів підбила підсумки своєї 20-річної діяльності в політичній та гуманітарній сферах на теренах області.

Націоналісти відзначають, що саме місцевий КУН започаткував щорічні святкування Дня народження Степана Бандери (1 січня), пам'яті Романа Шухевича (5 березня), Дня Героїв (23 травня), відзначення подій, приурочених до проголошення Акта відновлення української держави 30 червня 1941 року, річниці створення УПА (14 жовтня) тощо.

За ініціативи місцевого Конгресу були створені оргкомітети зі спорудження пам'ятників Ярославу Стецьку, Романові Шухевичу та Степанові Бандері, меморіальних дощок Славі Стецько та Сидору Голубовичу в місті Тернополі, пам'ятників Степанові Бандері в селі Козівка (Тернопільський район), Бучачі, Кременці, Чорткові, пам'ятника Ярославу Старуху в селі Золота Слобода Козівського району, а також пам'ятника Романові Шухевичу в селі Заболотівка Чортківського району.

Наразі місцева організація Конгресу завершує роботу над підготовкою необхідної документації для початку впорядкування кімнати-музею Слави Стецько в приміщенні, де лідер Організації Українських Націоналістів та Конгресу Українських Націоналістів зустрічалась із виборцями та приймала громадян (бульвар Т.Шевченка, 3).

В експозиції кімнати-музею будуть особисті речі Слави Стецько, рукописи та документи, над якими працювала Провідниця. Також заплановано відтворити її робочий кабінет. Для цього із Мюнхена в Україну перевезено архів та особисті речі Слави Стецько, які будуть передані на баланс кімнати-музею.

Приміщення на бульварі Т. Шевченка, 3 потребують ремонту та відповідного впорядкування. Попередня оцінка вартості робіт – понад 150 тисяч гривень. Зараз Тернопільська обласна організація Конгресу роботи проводить власним коштом. Відкриття кімнати-музею Слави Стецько заплановано на 14 жовтня цього року.

Тернопільська обласна організація КУН щиро вдячна жертводавцям, що допомагають у цій благородній справі.

Охочих долучитися до впорядкування кімнати-музею просимо перераховувати кошти на рахунок:

ПАТ "Укрсоцбанк", МФО 300023, ЄДРПОУ 21163657, розрахунковий рахунок 26001000257202, Конгрес Українських Націоналістів (на впорядкування кімнати-музею Слави Стецько)

Прес-служба
Тернопільської ОО КУН

Наші корпункти

Вінниця	Березовський В'ячеслав	(067) 258-55-71
Дніпродзержинськ	Чередниченко Олександр	(098) 242-54-87
Дніпропетровськ	Фурман Анатолій (050) 695-83-48,	(097) 243-71-72
Донецьк	Олійник Марія	(062) 337-23-48
Житомир	Ярмолінський Олег	(067) 702-63-37
Запоріжжя	Тимчина Василь	(0612) 67-31-82
Івано-Франківськ	Салига Роман	(0342) 3-11-35
Кіровоград	Тріщенко Віктор	(0522) 36-95-25
Київська обл.	Сахацький Олександр	(04597) 4-92-93
Київ	Шепетюк Юрій	(044) 278-63-89, 279-68-34
Кривий Ріг	Мельник Олександр	(096) 298-19-56
Луцьк	Хомич Іван	8-095-92-66-154
Львів	Динилиха Ігор	(0322) 38-67-63
Миколаїв	Салтиченко Михайло	(067) 942-64-71
Одеса	Ролінський Володимир	(095) 678-76-73
Полтава	Паламарчук Дмитро	(050) 171-63-49
Рівне	Бідюк Юрій	(050) 435-34-34
Севастополь	Проценко Володимир	(0692) 48-79-46
Сімферополь	Овчарук Василь	(0652) 29-77-43
Суми	Друзь Віктор	(096) 485-67-37
Тернопіль	Ткач Володимир	(098) 711-05-50
Ужгород	Сачко Олександр	(099) 053-48-69
Харків	Дяків Богдан	(057) 716-02-18
Херсон	Реуцький Іван	(097) 285-32-96
Хмельницький	Бенюк Ніна	(8096) 362-72-23
Черкаси	Савченко Максим	(067) 647-35-24
Чернівці	Лютик Віктор	(0372) 51-02-72
Чернігів	Рябченко Валерій	(04622) 4-38-81

НАША СЛАВА НЕ ВМРЕ, НЕ ПОЛЯЖЕ

УВІКОВІЧНЕННЯ ПАМ'ЯТІ ПЕТРА ДМИТРИШИНА

У неділю, 26 травня 2013 року, в селі Станкові, що на Стрийщині, було відкрито меморіальну дошку, присвячену пам'яті активного члена Стрийської ОУН Петра Дмитришина. На урочисту подію зібралися мешканці сіл Станкова і Фалиша, приїхали націоналісти з Моршина, Стрия, Львова. Молитву за упокій душі Петра Дмитришина і освячення меморіальної дошки провели отці Василь та Ігор – парохи сіл Станкова й Фалиша.

Ініціатор встановлення меморіальної дошки Микола Ференц виголосив вступне слово від Братства ОУН-УПА і Конгресу Українських Націоналістів. Зі спогадами про славного станківчанина виступив багатолітній політв'язень, один з керівників Норильського повстання, письменник Мирослав Мелень. Автор книги "Крайовий провідник Володимир Тимчій-"Лопатинський", член Головного проводу КУН Василь Шпіцер розповів про життя, діяльність і трагічну загибель Петра Дмитришина. Перед присутніми виступили також львівський історик Всеволод Іськів, депутати Стрийської районної та Львівської обласної Рад, голова Станківської сільської Ради. Учні місцевої школи прочитали вірші, присвячені національно-визвольній боротьбі ОУН і українського народу.

Урочисте дійство супроводжував хор Народного дому села Станків, який виконав гімн ОУН "Зродились ми великої години", низку інших патріотичних пісень і на завершення – гімн України.

Петро Дмитришин, син Олекси і Розалії, з дому Шваб, народився 15 червня 1910 року в селі Станків на Стрийщині. Закінчив Стрийську гімназію, ще в гімназійні роки пробував писати вірші та оповідання. Після матури Дмитришин став постійним співробітником часопису "Стрийська Думка", до якого подавав передові статті на суспільні й політичні теми, оповідання та новели, навіть вірші.

Петро був членом Юнацтва ОУН, а з 1931 року став членом ОУН. Увесь свій час, сили і здібності віддавав для національного і духовного піднесення Стрийського повіту і рідного села. Багато праці вкладав у роботу з дітьми і підлітками у Станкові. Окрім різноманітних культурних заходів, що проводилися під егідою "Просвіти", Дмитришин навчав дітей політичної грамоти.

Вперше П. Дмитришина за націоналістичну діяльність заарештували 1934 року. Його звинуватили у складанні, переховуванні та розповсюдженні антидержавних відозв і виголошуванні рефератів антипольського змісту. Протримали під слідством неповний рік.

Вдруге П.Дмитришина арештували у липні 1936 року, після інциденту на горі Маківці. У матеріалах судової справи збереглося достатньо цікавої інформації про нього: "…В справі звинувачуваного Дмитришина Петра, який підозрюється в належності до Організації Українських Націоналістів, інформую, що він виявив свою діяльність в 1933 році, коли був арештований за звинуваченням в розповсюдженні листівок ОУН. Від того часу він постійно контактував з чільними членами ОУН, зокрема, на підставі достовірної інформації, в 1935 році він став комендантом відділу ОУН в Станкові. З часу, коли звинувачуваний Дмитришин став керівником Українського Студентського Товариства, як показує інформація, він почав більшою мірою виявляти свої націоналістичні погляди, які збігалися з програмою ОУН". За активну антидержавницьку діяльність польський уряд позбавив Петра Дмитришина волі на три роки.

Повернувшись з тюрми, восени 1939 року П. Дмитришин одружився з сестрою Володимира Тимчія-"Лопатинського" Розалією. Можливо, цю українську сім'ю й оминули б політичні та воєнні буревії, якби не "благодійники" Галичини – комуністи. Один з них – Самуїл Самуїлович Калімєц – дав НКВД свідчення, що "Петро Дмитришин був керівником ОУН в Стрию з 1936 року. Тоді ж вони робили погроми комуністів з Козаком Дмитром, Гуневичем Михайлом, Гадяком Федем у с. Верчани 12 іюля".

Страшна машина, виконавчим механізмом якої був озвірілий плебс, люмпен-пролетаріат, що допався до влади у великій імперії, позбавлений елементарної порядності, культури і законослухняності, без християнської моралі і старозавітньої богобоязливості, поглинула і Петра Дмитришина. 25 липня 1940 року Розалія народила сина, а 26 липня 1940 року начальник Стрийського Управління державної безпеки НКВД УРСР видав ордер № 88 "на арешт і обшук громадянина Дмитришина Петра Олексійовича". Яка немислима жорстокість! Людину, що боролася проти ворожої СССР держави (Польщі), яка ще не встигла нічим завинити перед цією дикою владою, арештовують на другий день після народження сина-первістка. Дмитришина перевели до Дрогобицької тюрми. Дружина розривалася між Грабівцем і Дрогобичем, де мучився Петро. Вона сподівалася довести невинність свого чоловіка перед радянською владою, просила зглянутися над дитиною, намагалася передати Петрові бодай якісь харчі. Холодної осені через брак материнського молока син ослаб, захворів і помер. Це була перша невимовно важка втрата для Розалії.

Рішенням "Особого Совещания при Народном Комиссаре Внутренних Дел СССР" тл-4 від 29 березня 1941 року постановили: "Дмитришина Петра Алексеевича за активное содействие в борьбе против революционного движения заключить в исправительно-трудовой лагерь сроком на восемь лет, считая срок с 30-го июля 1940 года". Дорогою до табору, недалеко від Стрия, Петрові вдалося через щілинку у вагоні викинути записку. Завдяки щасливому випадку вона потрапила до його дружини, і Розалія дізналася, що чоловіка відправили у табір десь на Харківщину. Через багато років Розалію відшукав колишній в'язень, що мучився у таборі разом з Дмитришиним. Він розповів як їх там морили голодом. Петро дуже страждав, увесь розпух і помер. Його тіло кинули в яму з трупами інших в'язнів. Коли це сталося і де саме, нам, на жаль, невідомо.

Є в справі Петра Дмитришина ще один документ – від 30 грудня 1989 року, підготований Слідчим відділом УКГБ УРСР по Львівській області і затверджений заступником прокурора Львівської області, в якому сказано: "29 марта 1941 года по постановлению Особого Совещания при НКВД СССР заключен в исправительно-трудовой лагерь сроком на восемь лет. Установить судьбу Дмитришина не представилось возможным. В деле отсутствуют материалы о проведении Дмитришиным П. А. антисоветской деятельности. Дмитришин Петр Алексеевич подпадает под действие ст.1 Президиума Верховного Совета СССР от 16 января 1989 г. "О дополнительных мерах по восстановлению справедливости в отношении жертв репрессий, имевших место в период 1930-40-х и начала 50-х годов".

Отже П. Дмитришина, безневинно і в жахливих тортурах замученого більшовицьким режимом, реабілітовано. Щоправда, ніхто в цьому документі не попросив пробачення ні в жертви, ані в її родичів. Вірна дружина Розалія ніколи більше не вийшла заміж, дожила до часів Незалежної України, але її мало втішив факт реабілітації, бо антиукраїнська влада передчасно звела в могилу її єдиного синочка, брата, чоловіка і маму. Так вона й пішла з життя, не відаючи, коли загинули і де поховані коханий чоловік Петро та молодший брат Володимир.

Василь ШПІЦЕР

НА БАТЬКІВЩИНІ ПРОВІДНИКА

Цьогорічне відзначення Свята Героїв відбувалося під знаком 75-ліття трагічної загибелі полковника Євгена Коновальця. Низку заходів ініціював і проводив Громадський організаційний комітет з вшанування пам'яті Євгена Коновальця, що був створений внаслідок співпраці бандерівської та мельниківської ОУН, а також Конгресу Українських Націоналістів, МНК та інших молодіжних організацій.

23 травня зранку у храмі св. Апостолів Петра і Павла (УГКЦ) у Львові була відправлена панахида за загиблим героєм. Опісля біля пам'ятної таблиці Є.Коновальцю на перетині вулиць його імені та Степана Бандери відбулося віче, яке провадив голова секретаріату ЛОО КУН І.Данилиха. На ньому виступили голова ОУН Богдан Червак, керівник Центру національного відродження Львівщини Микола Пшевлоцький, очільник Всеукраїнського Товариства політв'язнів та репресованих Петро Франко, міський голова Львова початку 1990-х Василь Шпіцер, громадський діяч Юрій Антоняк. Від імені КУН квіти до пам'ятного знака поклала голова Львівської МО Роксоляна Лемик.

Далі транспортний караван у складі двох автобусів та кількох машин вирушив до родинного села Коновальців Зашкова. У місцевому храмі відбулася заупокійна панахида за участю односельців вождя, гостей із Жовкви та Львова. Згодом всі разом помолилися біля каплиці з похованнями батьків полковника, відновленої з ініціативи конгресівців, земляків. Під час мітингу голова Жовківської райради відзначив учасників відновлювальних робіт, серед яких член проводу ЛОО КУН Михайло Козак і конгресівець, депутат райради Євген Вегер.

З поверненням до Львова у приміщенні ЛОО КУН відбулася робоча зустріч представників ОУН на чолі з Б.Черваком, ЦНВ ім. С.Бандери та конгресівців під орудою Т.Ґентоша, голови ЛОО КУН. Вирішено провести спільну регіональну науково-практичну конференцію з робочою назвою "Роль і місце націоналістів у сучасному українському політичному просторі". За задумом конференція відбудеться у Львові 30 червня і завершиться традиційним мітингом на площі Ринок з нагоди 72-ї річниці Акту відновлення державності 1941 року.

Заходи до Свята Героїв відбувалися у багатьох населених пунктах області. На Миколаївщині місцеві конгресівці взяли активну участь у пам'ятних заходах. Зокрема, події відбувалися біля с.Ілів, поряд з капличкою, збудованою за ініціативою місцевого історика, директора Крупської школи Романа Сколоздри, на честь загиблих повстанців, а також у с.Радів, біля лісової криївки, де загинули 22 повстанці.

У Стрию відбулася урочиста хода вулицями містечка, яка завершилася мітингом та переглядом вистави Закарпатського драмтеатру. Місцеві конгресівці збирали також пожертви на придбання посібників з історії для 5 класу, які відмовляється фінансувати українофобське Міносвіти. У Дрогобичі святкування, розпочавшись урочистим смолоскипним походом за участю молоді Конгресу (голова ДМО КУН Орест Дмитрів), "Пласту", МГО "Український молодіжний прорив", завершилися мітингом та вечірньою ватрою пам'яті Євгена Коновальця. Дрогобичани біля вогнища аж за північ співали повстанських та стрілецьких пісень за підтримки ветеранів братства ОУН-УПА. На Старосамбірщині заходи розпочалися біля символічної могили Борців за волю України та пам'ятника Степанові Бандері. У селах Бусовиська та Стрілки були урочисто відкриті кімнати слави українських героїв у місцевих школах.

Свято Героїв фінішувало у столиці Галичини масовою парадною ходою за участю ветеранських, молодіжних та партійних організацій КУН, "Свободи", "Фронту змін", УРП, "Руху", "Батьківщини". Конгресівська колона, яку доповнила молодіжна організація "Спадщина", крім партійних знамен була оздоблена банерним портретом Степана Бандери та двома величезними полотнищами Державного прапора та червоночорного знамена з написом "Конгрес Українських Націоналістів". У нашій колоні йшли представники осередків КУН з усіх районних центрів та м.Львова, які перед урочистостями брали участь у черговому засіданні політради. Стартувавши від пам'ятника Бандері, маніфестанти вшанували під час ходи пам'ять полковника Є.Коновальця, генерала Р.Шухевича, жертв комуністичних злочинів, просвітителя М.Шашкевича, Патріарха Й.Сліпого, героя УПА О.Гасина, легендарного Р.Дашкевича і завершили ходу біля підніжжя монументу Тарасові Шевченку.

Ігор ДАНИЛИХА,
голова секретаріату Львівської ОО КУН

ОДНА В НАС МАТИ УКРАЇНА

"НАЦІЯ" В ДОНЕЦЬКУ:

подолання бар'єру, якого не було

Марія ОЛІЙНИК

Уперше Івано-Франківський академічний обласний український музично-драматичний театр імені І. Франка 22 травня 2013 року побував у Донецьку та ще й з резонансною виставою за однойменною книгою письменниці Марії Матіос "Нація", що асоціюється в головах багатьох політиків Донеччини зі словом нацизм, фашизм тощо.

Багато хто сподівався пікетів, провокацій, "антибандерівських" виступів та порожнього залу. Схоже, й Марія Матіос була налаштована на такий розвиток подій. Про це вона повідомила на пресконференції перед виставою. "Я розчулена, я вражена, я шокована, я щаслива… Для мене, як письменника, і для колективу Івано-Франківського музично-драматичного театру імені Івана Франка і його художнього керівника Ростислава Держипільського це є історичний день. Нарешті ми в Донецьку", – розпочала прес-конференцію Марія Матіос. "Ми вже запланували приїхати в Донецьк, як до мене підійшов народний депутат з Донецька Микола Левченко, який сказав, що прочитав моє інтерв'ю "Про літературу в Україні говорять пошепки, як про срамну хворобу", яке я дала у місті Ляйпціг, куди приїхала на книжковий ярмарок презентувати переклад свого роману "Солодка Даруся" німецькою мовою", – сказала вона.

З інтерв'ю Марії Матіос: "*Наприклад, театральні постановки за моїми книгами вже два роки не пускають до Донецька! У Польщі були, в Америці і Канаді були, в інших містах України були – а в Донецьку, бачите, всі театральні майданчики заангажовані і викуплені на два роки наперед. Але я собі сказала: у Донецьку такий же глядач, як і в Києві, і він має право засвистати мене чи зааплодувати мені як автору. Це ж не культури стосується, правда, оця негласна заборона на приїзд театру?*"

Микола Левченко запитав: "Що Вам треба допомогти?" Я відповіла: "Не пошкодьте". А спочатку сказала: "Скажіть мені, які помідори будуть у нас летіти: печені, варені чи свіжі?".

Він сказав, що дуже хотів би, аби уявлення про донеччан у Марії Матіос змінилося, а також попросив її давати уроки української мови, на що вона погодилась.

– Нарешті ми з виставою в Донецьку. Мої книжки – це занурення в історію. Мені здається, що я іду мінним полем. І я відчуваю себе сапером, який розміновує це мінне поле. І ми не можемо допустити, щоб наше майбутнє було заміновано, як і минуле, – сказала М. Матіос.

Режисер і директор Івано-Франківського театру, заслужений артист України Ростислав Держипільський розповів: "Донецьк – це остання фортеця, яку підкорив Івано-Франківський театр. Ця вистава – молитва за Українську Націю. Це молитва і за вояків УПА, і за радянських вояків, які опинилися в безжальних жорнах історії. В першу чергу я добивався, щоб у виставах цих була історична і, головне, людська правда, яка закладена у творах Марії Матіос, а вже моє завдання як режисера відшукати якісні мистецькі засоби, щоб передати це зі сцени, щоб зробити виставу європейського стилю і форми… Коли виїжджаєш за межі Західного регіону (де цим, зрозуміло, переймаються більше, бо немає жодної родини, якої б не торкнулася ця трагедія), люди, виходячи із зали, кажуть: а ми й не знали, що так було. І вони виходять не озлоблені, не агресивні, не з якимись образами чи претензіями, а навпаки, із усвідомленням, що невинні жертви були не тільки серед вояків ОУН-УПА, а й серед вояків радянської армії чи простих людей".

В основі "Нації" – чотири невигадані новели від Марії Матіос про історичний період кінця 1940-х років. Історія перша "Юр'яна і Довгопол" – про сильні почуття між сільською жінкою, загнаною до колгоспу, та наглядачем-емгебістом. Це кохання чи ненависть так несамовито спалахує між ними? Друга історія "Прощай мене" про подружжя у криївці, яке чекає народження свого первістка. Ось тільки час такий непевний, що смерть, бува, приходить раніше за життя… Третя історія "Вставайте, мамко!" про сім'ю Шандрів, які вирішили зіграти у хованки зі смертю! Щоб обдурити суворих комісарів та уникнути заслання до Сибіру, вони придумали розіграти похорон. Але навряд чи хтось міг передбачити, чим закінчиться ця "вистава"… У коротких сценах-інтермедіях старезна баба Юстина з новели "Не плачте за мною ніколи" оповідає кумедні історії-притчі про своїх односельців та бавиться мотанкою. Мотанка – це стародавня лялька-оберіг. Вважають, що лялька-мотанка є посередником між живими й тими, кого на цьому світі вже чи ще нема. Саме мотанка стає наскрізним образом вистави – з неї, як метелики із кокону, з'являються герої новел, у неї ж вони перетворюються, йдучи у небуття…

У переповненому залі Донецького національного академічного українського музично-драматичного театру тисячі глядачів у вишиванках. Не всі охочі змогли потрапити в зал, оскільки квитків за декілька днів до вистави в касі вже не було. На кожному кріслі подарунок від театру – лялька-мотанка та програма вистави.

З привітанням та подарунками виступили: Тамара Лук'янчук – заступник голови Донецької ОДА та Ігор Коваль – заступник голови облради, який російською мовою нагадав, що Донецький театр успішно гастролював в Івано-Франківській 2007 року, але не сказав, чому аж сьогодні, лише через шість років, ми приймаємо у відповідь візит іванофранківців. На превеликий жаль, Донеччину владні чиновники оточили колючим дротом від української книжки, від української культури та й від усього українського, і всі бояться випасти зі статі владних українофобів. Вони отримали свої посади з рук старших не за своєю конкурентоздатністю, а за прислужництвом. Живуть і досі у вигаданому ними світі і, наприклад, продовжують разом з російською групою "Любе" зомбувати бюджетників та дітей, зігнаних 17 травня 2013 року Партією регіонів на площу Леніна в м.Донецьку на загальнообласний "антифашистський" марш-мітинг "Донбасс – против неофашизма". І хоча гасло, під яким проводився мітинг, було "Два языка – один народ", жодного виступу політиканів від Партії регіонів державних службовців, народних депутатів України Миколи Левченка, Тетяни Бахтеєвої українською державною мовою не прозвучало. Як ніхто не може пояснити, чому аж шість років знадобилося, щоб між Заходом і Сходом почався двосторонній рух – поки що в культурі. До речі, перші особи області поїхали в Харків до Януковича і Ахметова на футбол. Такі пріоритети!

У відповідь Ростислав Держипільський подарував дві обереги-ляльки мотанки – "Веснянку" та "Мольфарку" і висловив надію, що співпраця між нашими театрами буде надалі більш плідною.

А далі почалася вистава – така довершена, що вже десь з п'ятої хвилини сцена і зал становили органічну цілісність. Зал жив тим життям, що й сцена, хоча події були важкі і зболені. В цьому особлива заслуга артистки Олесі Пасічник, яка озвучувала текст баби Юстини.

Довгопол – Роман ЛУЦЬКИЙ, Юр'яна – Галина БАРАНКЕВИЧ

Вразив глядачів і пісенний колорит. Пісенну режисуру здійснила лауреат Національної премії імені Т. Г. Шевченка, актриса Львівського академічного театру імені Л. Курбаса Наталка Половинка. Тут звучали стародавні духовні наспіви, автентичні пісні.

Своїми враженнями про музичне оформлення вистави поділилася Олена Гармаш, заступник директора Донецького музичного училища:

"Музика у виставі – не супровід, це душа тих "безсловесних" ляльок-мотанок. З перших хвилин перехоплює подих: лунають високі жіночі голоси – відсторонено, далеко, ніби голоси предків, які все розуміють, але нічим не можуть допомогти чи щось змінити. Мелодії поглиблюють сам символічний образ мотанок: з минулого постає сучасність – народження нації. Глядач ніби вихоплює з безкінечної вервечки життів якийсь епізод. А після його завершення знову чує "метамузику", яка існує незалежно від нас. Музичні інтермеццо композиційно відокремлюють один епізод від іншого, адже коли земне буття завершується, починається буття ідеальне – Бог. Музична канва досить лаконічна, вона не тяжіє над глядачем, але допомагає ніби очиститися в колективній молитві, морально підготуватися до наступної історії.

Як в античній трагедії, хор – це голос народу (і мертвих, і живих, і ненароджених), узагальнена думка суспільства. Тут одиничність і множинність думок. Адже лунає і окремий голос, і багатоголосся, що мислиться, як апофеоз єдності, коли окремі голоси зливаються в єдину гармонію, як прообраз нашого земного і небесного співіснування.

Протягом вистави рефреном лунає православна молитва "Господи, помилуй" українською та грецькою мовами. Переплетення мовних кодів у молитві може сприйматися як символ нашої рівності перед Богом. Молитва ця – мертвих за живих, і живих за мертвих, як молитовна єдність нації перед обличчям Господа, недаремно жанр вистави – драма-реквієм.

Проникливий тембр традиційного співу увиразнюється тематичним добором музичного матеріалу: лунає українська народна пісня "Соловею-канарею", яка в контексті може розцінюватися як невільнича пісня. Ідея продовження роду закладена у стилізованій під кельтський музичний фольклор колисковій. Церковні піснеспіви та народні мелодії майстерно вплітаються в мереживо драми, створюючи єдиний духовний простір, в якому існує нація".

По закінченню вистави, вручення квітів від почесного глядача Людмили Янукович – дружини Президента України, яка підтримує культурно-мистецький проект "Схід – Захід", облради та облдержадміністрації і неочікуваних тривалих овацій, звернулася до публіки розчулена Марія Матіос. Вона не вірила очам своїм, що є і такий Донецьк, який п'ять хвилин стоячи вітає "бандерівську" виставу західноукраїнського колективу. Адже знають Донбас за "антифашистськими" мітингами Партії регіонів, де обов'язково піднімають питання хто ж і кому стріляв у спину в карпатських лісах, де обов'язково борців за незалежність називають зрадниками і прислужниками Гітлера.

Отже, Марія Матіос сказала: "*Роман "Нація" – це розповідь про українців. Вони жили у часи, коли за 20 років влада мінялася 20 разів… Вони жили, вони любили, вони ненавиділи, вони були добрими, вони були злими. По них котилося колесо історії, жорна історії їх жорнили. Хтось залишався чесним, хтось боровся з безчестям, хтось вважав, що честь – понад усе, хтось ставив любов понад усе – люди жили…*

Пробачте мені, якщо ви сьогодні отримали удар в сонячне сплетіння. Можливо в когось з вас сьогодні буде безсонна ніч, можливо в когось буде боліти серце… Пробачте нас за це. Але я вдячна, що ви нас чуєте! Я точно знаю, що ви нас почули! Я точно знаю, що ви почули те найголовніше, що я кажу і хочу казати своїми книжками, що людське в людині не залежить ні від часу, не від влади, не від ідеології. Воно залежить тільки від людського сумління – оте людське, що є в людині, – від сумління і Бога! І я знаю точно, що для совісних людей ніколи немає сприятливих часів. Але у кожному часі, для кожної людини є право вибору.

Я своїми книгами і їх постановками нікого ні до чого не хочу навернути. Я просто хочу, щоб люди, ті, хто читали мене, думали, бо людина, коли думає, починає більше розуміти, розуміти людей, яких до того часу не розуміла, не знала, і хтось мусить бути транслятором якихось речей, про які люди не знали. Їм треба розказати. Ми дуже потребуємо знань самі про себе. Ми можемо володіти багатьма іноземними мовами, ми можемо володіти якимись фантастичними знаннями, але то все не те, коли ми не знаємо самі себе. І коли мені кажуть, що мої книжки перекладені багатьма мовами, то це дуже добре і я тішуся, як автор, але завжди кажу, що своїм словом, своїми книжками я би хотіла обняти Україну від краю до краю, від Ужгороду до Луганська, бо то країна одна і ми всі тут рідня… Я можу доказувати це на пальцях, а якщо ви б

почали розповідати мені свої історії, то я гарантую, що тут, у залі, і сусіди і далекі б родичі знайшлися.

Саме тому, що ми сьогодні тут розповідали чотири сімейні історії, – драматичні, важкі, складні, – я б хотіла, щоб кожен із нас мав потребу знати про свої сімейні історії. А тому саме сьогодні в Донецьку на прес-конференції я наголосила про початок такого всеукраїнського конкурсу за моєю ідеєю і моїм особистим, як тепер модно казати, патронатом. Назва конкурсу "Дерево мого роду". На цей рік я оголосила цей конкурс для студентів Донецького Національного університету. Тридцять кращих студентських робіт, в яких будуть розповіді про свій рід, сімейні історії, родові дерева, перекази своїх предків, – будуть оцінені, і ці діти матимуть можливість тиждень відпочивати у Карпатах, у Львові, у Чернівцях.

У нас сьогодні свято. Ми подолали бар'єр, якого, насправді, немає, не було і не може бути. У цьому залі витає щось небесне… Ми дуже щасливі, що ви, Донецьк, – отакий. Мені ніколи не було так спокійно, як сьогодні у вашому залі… (вся зала встала й аплодує!).

Я не знаю чому, але коли ми оголосили зі сцени Чикаго, що поїдемо до Донецька, то зал десять хвилин аплодував тільки цьому повідомленню. Минулого тижня у Черкасах, коли я зі сцени повідомляла, що 22 травня, тобто сьогодні, в день перепоховання Тараса Шевченка, Івано-Франківський театр вперше гастролюватиме в Донецькому драмтеатрі, то зал встав і аплодував цьому повідомленню.

Я дякую тим, хто сприяв, хто допомагав, хто не шкодив здійсненню цієї прем'єри. Я дякую всім, хто є в цьому залі. Я абсолютно точно знаю, що немає таких шлагбаумів перед Донбасом, чи перед іншим регіоном України, які не допускали б до людей правду життя, передану художнім словом".

Сподіватимемося, що після цієї події дедалі менше людей будуть вірити в міфічний "розкол" України, який примітивні доморощені політтехнологи намагаються нам нав'язати.

"Націю" донецька публіка сприйняла, бо це розповідь про людську трагедію, зрозуміла іншим людям, здатним співпереживати. Адже козацька Донеччина зазнала репресій після громадянської війни, після червоного перевороту 1917 року, пережила штучний голодомор 1932–1933 років, жахливі політичні репресії 1937–1938 років і більш ніж 300-літню російську окупацію з жорстоким мовнокультурним зросійщенням. Боротьба українців на Сході України з завойовниками та окупантами була тривалішою і не менш жорстокою, ніж на Заході. І вся ця боротьба і на Заході, і на Сході не була марною. На думку спадають слова Євгена Коновальця: "У вогні перетоплюється залізо на сталь, у боротьбі перетворюється народ у НАЦІЮ". Мусимо боротися, доки ворог не капітулює перед нашими ідеями та діями, натхненними Коновальцем, доки "на оновленій землі врага не буде, супостата".

Донецьк

ВРАЖЕННЯ

ЯК ХАРКІВ'ЯНИ СПРИЙНЯЛИ "НАРОДНУ ВІЙНУ"

Перш, ніж потрапити до "першої столиці", виставка "Народна війна", яку підготувала Київська міська організація Товариства "Меморіал", побувала у 50-ти українських містах. І читаючи в інтернеті, як активно відгукувались на неї люди, тривожило питання: "А чи прийдуть, чи зацікавляться виставкою харків'яни, місто яких, власне, і було епіцентром розв'язаної проти українців у 20–30-х роках минулого століття радянсько-російської війни?"

Ми звернулись із повідомленням про "Народну війну" безпосередньо до харківської громади: через соцмережі, SMS-ки, роздавання флаєрів і афіш на вулицях.

Місце проведення виставки само по собі було знаковим і символічним. Свято-Дмитрівський храм – один з найдавніших і найкрасивіших храмів, який знищили більшовики у 30-х, і який, певно, єдиний, що відновлюється у Харкові на пожертви простих харків'ян, парафіян, вірних Української Автокефальної Православної Церкви. Символічно і те, що першими, кому саме у Харкові радянська окупаційна влада оголосила війну на знищення, були священики УАПЦ. Адже саме вони у 20–30-х роках вважались національно-духовними провідниками

Виставка "Народна війна" експонувалася у трапезній церкви три дні: з 25 по 27 травня. І не було хвилини, щоб до просторої зали оглянути виставку і послухати її автора, голову Київського Товариства "Меморіал" Романа Круцика, не заходили люди. Вони йшли цілими родинами: бабусі, дідусі, їхні діти і онуки… А наступного дня – ще їхні родичі із друзями… Навіть одна молода дівчина, яка довго роздивлялася і щось із документів для себе конспектувала, призналася, що її майбутня свекруха має намір влаштувати ввечері домашнє обговорення всього, що було побачено і почуто на виставці. Тому вона прийшла вдруге, щоб її хлопцеві перед мамою не було соромно, і вона оцінила розум і обізнаність дівчини й благословила їхній шлюб, про що вони їй ніяк не наважаться сказати.

І справді, дуже багато людей, роздивившись уважно документи, фото і послухавши ґрунтовну лекцію Романа Круцика, засвідчували, що виставка "Народна війна" перевернула їхню свідомість. Бо не голослівно, як це роблять пострадянські історики, а мовою документів доводиться, що ніякої громадянської війни в Україні не було. А на терені нашої країни для утримання силою радянської влади були введені російські війська, в яких, крім росіян, були інші нацменшини імперії, китайські підрозділи тощо. Це перше. По-друге, розсекречені в СБУ документи розвіюють ще один міф, який міцно тримається в нашій свідомості, про те, що наш народ покірно давав морити себе голодом. У "Народній війні" наводяться факти про масовий збройний опір окупантам. Голодомор, влаштований сталінською владою, був застосований проти українського селянства, яке на початку тридцятих постало на Сході і Півдні України проти окупантів. І з цього також випливає, що Українська Повстанська Армія є продовженням і наслідуванням збройної боротьби проти московських загарбників, яку було розпочато у 20–30-х роках на Сході України.

Документи про діяльність чекістів, більшовиків і комуністів, зокрема, у Харкові (листівка "Жахіття харківської чрезвичайки") не можуть не навести на думку, що комуністична ідеологія, головною цінністю якої є абстрактна ідея, а не людина, життя якої взагалі жодної цінності не має, повинна бути оголошена поза законом. Під впливом виставки замислюєшся, що жахливіших злочинів щодо "братів" не чинили в історії XX століття жодні режими, крім комуноросійського. І в цьому, між іншим, різниця між радянським комунізмом і фашизмом.

На виставку в Харкові приходили й люди, які, роздивляючись фото, шукали за прізвищами, місцевостями своїх близьких. Одна жінка зі сльозами на очах розповідала, що шукає на фотознімках справжнього свого дідуся. Її сімейна історія вражає. У полтавському селі в хату її діда і бабусі увірвалися червоноармійці. Одному сподобалась жінка. Він на очах у дітей застрелив батька, а маму зґвалтував. І залишився з ними жити, погрожуючи розстріляти усіх, якщо поскаржаться. І от в неї, онуки, котрій довелося жити під одним дахом з "червоним" дідом-убивцею, заповіт – знайти відомості про свого рідного діда…

Інша відвідувачка розповіла, що її батька призначили у 1933 році головою у радгосп Богодухівського району. У селі, яке повстало і чинило збройний опір, не залишилося живої душі. Кого червоні розстріляли, хто помер з голоду. Тоді її батькові наказали їхати по "дерєвням" Тульської губернії і тамтешніх мешканців переселяти на "звільнену" від українців територію. Тато розповідав їй, що переселенці з російського села не вміли нічого толком ані посадити, ані виростити… Тож і зрозуміло, чому діти і онуки тих, хто живе тепер на виморених голодом українських землях, не пам'ятають, не знають і не хочуть знати історії цієї землі. Звідси і влада, за яку вони голосують. Власне, до такого висновку підводить виставка. Та прочитується в ній також інше значення, пов'язане із сприйняттям виставки. Бо ж бачимо, що залишилися слобідські й харківські українські родини, як, певно, і на Півдні, в інших східних областях, що, попри всі страшні випробування, які випали на долю їхніх дідів-прадідів у XX столітті, зберегли свою споконвічну християнську церковну традицію, мову і культуру. І судячи з того, скільки молоді прийшло на виставку (їх же ніхто не заганяв, як це зазвичай робиться), якою високою була їхня пізнавальна активність, не так все сумно в нашій хаті. Це зайве свідчення, що ми, українці, маючи в душі віру Христову і спираючись на рідну Церкву, маємо в цій битві з окупантами, що досі триває, обов'язково перемогти!

Ольга РІЗНИЧЕНКО

Роботу виставки благословив архієпископ Харківсько-Полтавської єпархії УАПЦ владика Ігор (Ісіченко)

Найуважніший слухач Романа Круцика – молодь

ОФІЦІЙНО

Прокурору Донецької області, державному раднику юстиції 3 класу
Сюсяйлу Олегу Миколайовичу;
Начальнику ГУМВС України в Донецькій області, полковнику міліції
Романову Роману Миколайовичу;
Начальнику Головного управління юстиції у Донецькій області
Тюріну Сергію Євгеновичу;
Голові Донецької обласної організації Партії регіонів
Колеснікову Борису Вікторовичу

ЗВЕРНЕННЯ

17 травня 2013 року Партія регіонів на площі Леніна в м. Донецьку провела загальнообласний антифашистський маршмітинг "Донбасс – против неофашизма". Проведення такої акції, ухвалення на ній резолюції викликає занепокоєння у населення області взагалі, зокрема, у членів наших організацій, потребує роз'яснювальної роботи для членства наших організацій. У зв'язку з тим, що у нас виникли певні труднощі з конкретизацією і актуалізацією проявів цього явища на теренах області, а також його кваліфікаційних критеріїв, виникла необхідність отримати відповіді на наступні питання:

1. Хто конкретно (фізичні, юридичні особи) протягом останніх півроку на території області вчиняв дії, громадські акції тощо, які носили неофашистський характер? За якими кваліфікаційними критеріями оцінювались ці дії, в якому нормативно-правовому акті зафіксовані ці оціночні критерії?

2. Які процесуальні дії були вчинені правоохоронними органами з документування цих дій (складання адміністративних протоколів, порушення кримінальних проваджень, судові справи тощо) і в якому процесуальному стані перебувають такі справи сьогодні?

3. Чи існують на території області будь-які громадські об'єднання чи політичні партії, дії яких носять неофашистський чи фашистський характер?

4. Якщо такі об'єднання є і вони легалізовані, то чи зверталося Головне управління юстиції у Донецькій області до суду з вимогою ліквідації таких об'єднань як таких, діяльність яких суперечить Конституції України?

5. Які заходи були вжиті будь-якими компетентними органами (Головним управлінням юстиції у Донецькій області, Головним управлінням взаємодії з громадськістю та у справах національностей і релігій Донецької облдержадміністрації, міліцією, прокуратурою тощо) Донецької області до проведення вищезазначеного мітингу з припинення або профілактики дій неофашистського характеру, на які б не відреагували особи, які підозрюються або звинувачуються в неофашистських діях на території Донецької області?

6. Який рейтинг, кількість прихильників неофашизму на території області виявлено відповідними соціологічними службами? Де можна ознайомитися з цими дослідженнями?

7. Які подальші заходи плануються з припинення (у випадку наявності) та профілактики дій, що кваліфікуються як неофашистські?

Євгенія РАТНІКОВА,
Голова Донецької обласної організації Всеукраїнського комітету оборони прав людини;
Марія ОЛІЙНИК,
Голова Донецької обласної організації Конгресу Українських Націоналістів

ПРЕЗЕНТАЦІЯ

ПОПУЛЯРНИЙ КАТЕХІЗИС – ДЛЯ МОЛОДІ

Голова Конгресу Українських Націоналістів Степан Брацюнь відвідав презентацію книги архієпископа Харківсько-Полтавської єпархії УАПЦ, професора Харківського національного університету ім. Каразіна та Києво-Могилянської Академії Ігоря (Ісіченка) "Зустрічі на життєвій дорозі: популярний катехізис для молоді".

Захід, організований Молодіжним Націоналістичним Конгресом, відбувся у Центрі національного відродження ім. Степана Бандери. Презентація книги проходила за участі автора книги, а також отця Володимира Червонникова та директора видавництва "Святогорець" митрофорного протоієрея Василя Сагана.

Владика Ігор розповів присутнім про мету, яку ставив при написанні книги: "Я хотів допомогти молодій людині почути голос церкви, допомогти знайти дороговказ. Сподіваюся, цей катехізис і буде тим дороговказом, який потрібен молодим людям".

Такі книги, як "Зустрічі на життєвій дорозі", зараз дуже потрібні українському суспільству, вважає Голова Конгресу Степан Брацюнь.

"Владика Ігор написав катехизис для молоді, книгу про основи християнського життя простою, зрозумілою для молодих людей мовою. В час, коли в Україні пропагується космополітизм, лібералізм, коли людей долає зневір'я й апатія, ця книга – ключ до віри в Бога та дороговказ на шляху українського патріота до джерел української духовності", – вважає Степан Брацюнь.

Прес-служба КУН

ПОДВИЖНИКИ

НЕЗЛАМНИЙ КАПЕЛАН

У селі Мшана Городоцького районуну Львівської області 18 травня відбувся пам'ятний захід з приводу 50-их роковин з дня смерті отця Миколи Хмільовського і відкриття на місці поховання пам'ятного хреста.

Отець Хмільовський був отим стрижнем, завдяки якому Греко-Католицька Церква у важкі роки переслідувань більшовицької доби змогла витримати гоніння, репресії і з новою силою відродитися на початку 90-их років минулого століття. Отець Микола був учнем Андрея Шептицького, капеланом УГА, членом УГВР.

Суховільська організація Конгресу Українських Націоналістів разом з сільським головою та священиком о.Ігорем Головчаком після Служби Божої з процесією вирушили у с.Мшана на могилу о. Хмільовського. На кладовищі на місці поховання була відправлена панахида, після якої виступили представники районної ради, парохи з Мшани та Суховолі, сільські війти обох сіл. Був присутній і мав слово син легендарного командира УПА Юрій Шухевич, який разом з о. Хмільовським був ув'язнений більшовиками в одній камері.

Активісти КУНу с.Суховоля та представники мшанської "Свободи" разом помолилися на могилі визначного українського діяча, який любив Бога і Україну понад усе. Нехай вічною буде пам'five про нього і земля йому – пухом. А від нас щира молитва.

Слава Україні! Героям слава!

Любомир МІКЛУШ,
голова Суховільського осередку Конгресу

НЕВІДОМА ТРАГЕДІЯ

КАРПАТСЬКІ РОЗСТРІЛИ У БЕРЕЗНІ 1939 РОКУ

Оксана ТУЧАК

Українська історія XX ст. має чимало трагічних сторінок: розстріли, репресії, голодомори, колонізація, асиміляція, міжнаціональне протистояння, трагічні події Другої світової війни, роки жорстокого терору, утисків та переслідувань. Різні загарбники проводили свою політику "вогнем і мечем", винищуючи людей і ламаючи їх національне осердя. Багато злочинів розкрито і ми вшановуємо пам'five жертв, що поклали свої життя на вівтар Батьківщини, однак є також приховані та недосліджені.

Одним з таких маловідомих, проте не менш трагічних епізодів є розстріли на карпатських перевалах у березні 1939 року. Тоді, за різними даними опублікованих свідчень сучасників, загинуло від 600 до 800 українців. Це була група галичан, що потрапила в полон, після того як хортистська Угорщина захопила Карпатську Україну. Їх передали польським прикордонникам, які без слідства у мирний час знищили цих полонених лише через те, що вони були українцями. До нині фактично не відомі деталі про цей жахливий самосуд.

Саме ці трагічні події стали в центрі уваги IV Всеукраїнського науково-практичного семінару "Українофобія як явище та політтехнологія" п.н. "Розстріли на карпатських перевалах в березні 1939 року: невідомий злочин", який відбувся 17 травня 2013 року у Львові. Організатори семінарів – філологічний факультет Львівського Національного університету імені Івана Франка та Львівське відділення Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського. На семінар були запрошені історики зі Львова та Києва. Науковці намагалися з різних аспектів окреслити "карпатські розстріли", описати обставини, що призвели до такої жорстокої розправи.

Доктор історичних наук, професор Юрій Сливка у доповіді "Події в Карпатській Україні: міжнародно-правовий аспект" наголошував, що в 1939 р. Німеччина спекулювала українським питанням задля власної вигоди. Рішенням Першого Віденського арбітражу значна частина Карпатської України з містами Ужгород, Мукачево, Берегово були приєднані до Угорщини. Так що фактично ця акція "була освячена" для Угорщини і, відповідно, для дій Польської держави на розправи з українцями.

Чому поляки вирішили вбити у мирний час громадян своєї держави, тодішніх галичан, які не вели ніякої боротьби проти Польщі? На це питання відповів історик з Києва Олександр Пагіря. У доповіді "Польська сторінка терору в Карпатській Україні (1938–1939)" він розповів про таємну польсько-угорську операцію, що мала на меті зліквідувати український рух. За допомогою саботажу, терору та антиукраїнської пропаганди, вони планували дестабілізувати ситуацію в регіоні та підготувати його до наступу Угорщини. В ході реалізації польської диверсійної операції "Лом" на території північних округів Карпатської України в жовтні-грудні 1938 р. польськими диверсантами було знищено або пошкоджено 1 залізничний і 12 автошляхових мостів, 1 гребля, телефонний комутатор і будинок пошти, у 27 місцях пошкоджено телефонні лінії, 23 осіб вбито, 15 поранено, 20 захоплено у полон. За оцінкою чеських прикордонних служб, польські диверсійні та бойові акції на території Підкарпатської Русі у 1938 р. були значно результативнішими за угорські.

Після початку угорської інвазії в Карпатську Україну польська сторона вдалася до посилення свого південного кордону у Карпатах з метою не допустити проникнення

відділів Карпатської Січі на територію Галичини та у разі необхідності провести пацифікаційну акцію проти місцевого населення у прикордонній смузі.

Основною ж загрозою для поляків була Карпатська Січ. Тут було чимало членів ОУН та галичан, що втікали з Польщі, однак визначити, хто саме, було неможливо, адже втікачі після перетину кордону, змінювали імена на псевдоніми.

Після окупації угорською армією території Карпатської України частину захоплених у полон січовиків-галичан за домовленістю з польською стороною угорські війська та жандарми передали Польщі. 17 березня 1939 р. їх під угорським військовим конвоєм у складі 7–8 колон по 70–80 чоловік перевели із таборів у Кривій та Тячеві до польського кордону, де передали польським прикордонникам. 18 березня 1939 р. у двох місцях на Верецькому перевалі за 1,5–2 кілометри від лінії кордону (над селами Нова Розтока і Верб'яж та між Петросовцею, Жупанами й Лазами) польські спеціальні підрозділи розстріляли близько 500–600 галичан-січовиків. Інша група галичан (30–40 чол.) була розстріляна польськими прикордонниками та угорськими солдатами, жандармами і терористами на Татарському перевалі поблизу Ясіня 23 березня 1939 р.

Розправи відбулися на угорському боці. Можливо, поляки все-таки боялися законів та не сміли перечити своїй Конституції, адже розстріл без вироку – це умисне вбивство. В Угорщині ж на той час панував певний правовий хаос. Отож сліди було легше приховати.

Розстріли на карпатських перевалах слід трактувати як військовий злочин, адже Карпатська Україна, згідно з Гаазькою конвенцією, була повноцінною воюючою стороною. Хоча й польська сторона ігнорувала ці формування та називала Карпатську Січ всього лише "бандою".

Нині тривають дослідження. Науковці шукають місця, де могли би бути поховані жертви розстрілів 1939 р., аби дізнатися імена вбитих та відтворити кількість загиблих.

Про "могили" розстріляних, чи радше "спільні ями", розповів Ярослав Онищук, кандидат історичних наук. Він також заступник директора комунального підприємства "Доля", що проводить пошуки, дослідження та ексгумації осіб, які загинули внаслідок депортацій, політичних репресій чи воєн. У його виступі п.н. "Пошуково-ексгумаційні дослідження поховань стрільців Карпатської Січі на Верецькому перевалі" йшлося про пошуки, які проводять науковці ще з 2008 р. Розпочали із Верецького перевалу, с. Верб'яж. На жаль, доволі важко дізнатися хоча б щось про місця захоронень. Місцеві жителі все ще бояться розповідати про ті жахливі події та уникають розмов з істориками.

Та все ж вдалося віднайти "братську могилу". Це своєрідна яма завглибшки 3 метри та довжиною півтори. Останки кісток були в дуже поганому стані. Зрозуміти, що це були січовики, вдалося лише за предметами, знайденими біля жертв. Тут "спочивали" 10 українців. Їх "поховонили" місцеві жителі, адже всі предмети, від монет до срібного годинника, були збережені. Поляки ж мали звичку вивертати кишені та забирати все цінне, що в них було.

Знайшли ще одне поховання. Між с. Жупани та с. Лази. Тут було лише сім останків: у всіх – прострелені черепи. З особистих речей майже нічого не залишилося, але все-таки вдалося з'ясувати, що це були галичани – не тільки військові, а й цивільні громадяни. Пошуки місць захоронення тривають.

Розстріли українців на карпатських перевалах в березні 1939 року – прихований і замовчуваний злочин проти людяності, скоєний у мирний час, є аналогічним за своїм складом до масових розстрілів польських офіцерів у Катині 1940 р., однак досі залишається не дослідженим і не засудженим. Це поки що маловідома подія в українській історії. На жаль, знайти винних – справа доволі важка, адже багато архівних документів Карпатської України було спалено, щоб уникнути репресій. Матеріали з угорського боку теж не в найкращому стані. Однак потрібно продовжувати дослідження, щоб грунтовно висвітлити "карпатські розстріли" та на належному рівні вшанувати пам'five загиблих земляків.

м. Львів

ДУМКИ З ПРИВОДУ

СИМПТОМИ ІСТИННО ПРАВОСЛАВНОЇ НЕДУГИ

Нещодавно двійко істинно православних і по-справжньому народних депутатів Ганна Герман та Юрій Мірошниченко зареєстрували проект постанови "Про скасування Заяви Президії Верховної Ради України від 15 червня 1992 року № 2446-XII (щодо Собору Української православної церкви у Харкові)".

Постанова як постанова, якби не політичний підтекст, а точніше – текст: "…незважаючи на те, що з часу прийняття Конституції України пройшло більше 16 років, – просторікують у пояснювальній записці радниця президента України Віктора Януковича і його представник у парламенті, – проте на сайті Верховної Ради України як єдиного представницького органу всього українського народу до сих пір в статусі "чинного" знаходиться нікчемний з юридичної точки зору "документ" – Заява Президії Верховної Ради України від 15 червня 1992 року № 2446-XII (щодо Собору Української православної церкви у Харкові)".

ЮРИДИЧНО "НІКЧЕМНА" ЗАЯВА

Згаданій заяві – майже 21 рік. Покликаючись на висновок Ради у справах релігій при Кабінеті міністрів України про те, що Харківський Собор Української православної церкви був проведений із порушеннями Статуту УПЦ, "а тому його рішення не можуть бути визнаними", Президія Верховної Ради України констатувала, що проведення Собору під керівництвом митрополита Харківського і Богодухівського Никодима і вибори на ньому нового предстоятеля УПЦ за підтримки Московської патріархії призвели до чвар та конфліктних ситуацій у середовищі Української православної церкви. При цьому Президія Верховної Ради закликала духовенство і мирян УПЦ "виявити зваженість, не ускладнювати й так доволі напружену релігійну обстановку в Україні, пам'ятати про миротворчу функцію церкви".

Заява Президії Верховної Ради України – радше історичний, аніж юридичний документ. Намагатися "зачистити" його – це те саме, що переписувати історію, підручники, коли одні події замовчуються, а інші роздуваються, як гнійний флюс. "Метри" такого переписування засіли у фундаменталістській корпорації "Кремль-ФСБ-"Газпром"-РПЦ". Наші "сантиметри" їм і в підметки не годяться, але, перефразовуючи грибоєдовське "Горе від розуму", і служити раді, і не нудить від прислужування. Можна лише здогадуватися, для чого не останнім парламентським регіоналам знадобилася така законодавча ініціатива.

ТЕКСТ І КОНТЕКСТ

Це вже далеко не перша подібна ініціатива Юрія Мірошниченка. Зовні побожний, він заповзявся "відродити" Десятинну церкву в столиці України, хоча невідомо, який первісний вигляд мав цей "унікальний Символ православ'я". Разом зі своїми спільниками з Партії регіонів і Комуністичної партії Мірошниченко лобіює питання передачі у власність релігійній громаді чоловічого монастиря Почаївської Свято-Успенської лаври Української православної церкви об'єктів, розташованих у Кременецькому районі Тернопільської області. Всі ці забаганки для "унікальної" конфесії коштують 72 мільйони бюджетних гривень.

Зовні проукраїнський, Юрій Мірошниченко ще на зорі президентської кар'єри Януковича, у травні 2010 року, зробив спробу реанімувати русифікаторський законопроект авторства Євгена Кушнарьова "Базовий закон України "Про мови в Україні", який, на думку Мірошниченка, "відповідає політичному курсу Президента та положенням Конституції України".

КЕРОВАНА ПРАВОСЛАВНА ДЕМОКРАТІЯ

Через півроку після свого обрання патріарх РПЦ Кирило ініціював на засіданні Священного синоду, мабуть, невипадково у Києві, створення дорадчого органу Московської патріархії -"Міжсоборної присутності Російської Православної Церкви". Саме цей орган став одним із головних інструментів експансії двоголового православного орла.

У персональному складі президії "Міжсоборної присутності", крім митрополита Володимира (Сабодана) і ще кількох митрополитів з України, – колишній народний депутат України і колишній голова Львівської облдержадміністрації, радник прем'єр-міністра Миколи Азарова Василь Ґорбаль.

Такі "істинно православні" народні депутати дають підставу (правду кажучи, вельми хистку) патріархові Кирилу заявляти про те, що і в Україні, і в Росії "більшість населення сповідує православ'я" – незважаючи на те, що за даними останніх двох років у святкових богослужіннях на Різдво та Великдень в українських церквах (православних і греко-католицьких разом) бере участь від чверті до однієї п'ятої населення України, а в Росії цей показник становить близько 2 відсотків населення.

Недавнє соціологічне опитування Центру Разумкова засвідчило подальше зростання підтримки Української православної церкви Київського патріархату, яка вже перевищує підтримку УПЦ (Московського патріархату).

На цьому тлі наступ з півночі стає все нахабнішим і послідовнішим. В кінці березня цього року патріарх Кирило провів перше засідання Церковно-громадського оргкомітету Московського патріархату з підготовки та проведення святкування 1025-річчя Хрещення Русі, в роботі якого взяли участь представники української влади – віце-прем'єр-міністр України Костянтин Грищенко, криворізький міський голова, керівник Всеукраїнської асоціації органів місцевого самоврядування "Асоціація міст України" Юрій Вілкул (батько нової "зірки" Партії регіонів, віце-прем'єр-міністра Олександра Вілкула), заступник міського голови міста Києва – секретар Київської міської ради Галина Ґереґа, а також така скромна людина, як намісник Києво-Печерської лаври Павло, любитель дорогих авто і розкішних дач, мастак роздавати прокльони занадто допитливим журналістам, в тому числі й по телефону. Таке собі "благословення" на відстані. Одне слово, "гарна компанія" переймалася тим, як допомогти людям "відчути подих історії, відчути духовне споріднення, знайти свій вільний, самобутній шлях у майбутнє" народів Росії, України і Білорусі".

І нарешті, відповідно до оновленої редакції Концепції зовнішньої політики Російської Федерації, "втягування Києва в євразійську інтеграцію – не просто щоденна практика, а й офіційно задекларована завдання дипломатії РФ".

Тарас МАРУСИК,
помічник-консультант народного депутата України, голова Координаційної ради з питань захисту української мови при Київській міській організації товариства "Меморіал" імені Василя Стуса
http://www.radiosvoboda

ВТРАТА

ЗГАДАЙМО ПОДВИЖНИКА

Григорій БАРАН-РАДОШІВСЬКИЙ (праворуч) з колишнім повстанцем Василем ПРОЦИКОМ (ЗИМОЮ)

Леся БІЛИК

13 травня 2013 року не стало поета і борця, невтомного громадського діяча, письменника та журналіста Григорія Барана-Радошівського.

Він постійно передплачував для музею за власний кошт часопис КУНу "Нація і Держава". Тож вважаємо, що читачі газети повинні згадати про нього і помолитися за упокій його світлої душі.

Григорій Баран-Радошівський – засновник музею "Зборівська битва", багатолітній в'язень сталінських таборів. Був репресований 1949 року за вірші і майже сім років провів у сталінських таборах суворого режиму. Повернувшись в Україну, з певними перешкодами з боку влади закінчив факультет журналістики Львівського університету (1964), працював на Тернопільщині у великодедеркальській, борщівській, зборівській районних газетах, 1991 – 1992 рр. редагував газету "Дзвін" обласного товариства "Меморіал" імені Василя Стуса. З 1992 по 2009 рік працював на посаді директора створеного ним же історичного музею "Зборівська битва". Для Зборова і Зборівщини зробив дуже багато. Насамперед тому, що відновив історичну пам'ять цієї древньої і славної землі. З його ініціативи було відновлено Козацьку могилу, збережено і впорядковано Білий Берег, споруджено пам'ятник Тарасові Шевченку.

Григорій Радошівський був лауреатом премій ім. Братів Лепких (2002), Уласа Самчука (2010), а також відзначений за заслуги орденами та численними нагородами України і Чеської Республіки як дослідник-краєзнавець і громадський діяч.

У музеї залишилася на робочому столі недописаною його стаття про розстріляних просвітян Зборівщини. Хотілося б завершити цю розповідь. Але ніхто не зможе зробити це так, як Григорій Радошівський. Бо мав він інформацію, що її у жодній енциклопедії, у жодному виданні не знайдеш – був ніби ровесником усіх тих героїв, що боронили Україну від козачих часів і аж по сьогодні. У цьому таїна сили духу і його молодої душі. Борці усіх поколінь немов зобов'язали його розповісти правду, і він зчитував її серцем.

Ми не хочемо доточувати останнє слово поета-краєзнавця власними міркуваннями чи дослідженнями. Хай буде це тільки його слово, як останнє вітання з вічності.

Подаємо лиш коротке звідомлення під світлиною Гната Дзяйла, яка зберігається у музеї "Зборівська битва": "Жорстоко помстилась московсько-сталінська влада Гнатові Дзяйлу, учаснику визвольних змагань у лавах Січового стрілецтва. Арештований 7 червня 1941 року. Нікого з рідних не допустили з передачею, коли ще був у зборівській в'язниці. Десь у ній чи в Тернополі закатований червоними душогубами. Дочка Анастасія принесла для музею ось цю родинну світлину, слізьми освячену ще у дитинстві".

Як пам'ятав Григорій Радошівський про відданих синів і дочок Батьківщини через усі віки, так і ми його пам'ятаймо. Письменники-побратими, а також колишній директор Тернопільського архіву Богдан Хаварівський запропонували написати книгу спогадів про Григорія Радошівського. Просимо усіх, хто бажає, хто має що згадати про цю видатну людину, долучитися до створення такої книги.

Подаємо сторінку першу пам'ятного слова про Григорія Радошівського.

ТРАВЕНЬ. ДЕНЬ ТРИНАДЦЯТИЙ…

На цю дату звернув увагу журналіст Леонід Білик і відразу процитував поета:

Знов окови клацнули,
руки їх несуть.
Травень. День тринадцятий…
Я іду на суд.

Колись це був суд неправедний, що прирік зовсім ще юнака, Григорія Барана з Радошівки, на довгі роки неволі. І ось знову 13 травня, але минуло понад шістдесят років. 2013-й… Клацнули окови смерті, і пішов поет у засвіти, тепер уже – на праведний суд, суд Божий. А Бог мудріший од людей – бачить праведників, бо знає їхнє земне життя, вартість якого вимірюється офірою, терпінням нести свій хрест. Григорій Якович це робив з природною легкістю, стоїчно, зосереджуючи напругу тягара у собі. Переважно усміхнений і привітний, він завжди гуртував довкола себе інших, будив їх до активної діяльності. У колі його друзів, таких же безкорисливих чорноробів громадської справи, був і мій батько Петро Мацура. Полишивши домашні проблеми, завжди поспішав до музею, якщо кликав Григорій Якович. Це для міста, для громади – треба! Так збережено для нащадків Білий берег, заново насипано Козацьку могилу під Зборовом, споруджено у місті пам'ятник Тарасові Шевченку, відновлено Зборівську організацію товариства "Просвіта".

Серце поета було незгасним смолоскипом усі земні роки. Люди йшли за ним у вірі, надії і любові, які повсякчас випромінював, у добрих справах, які постійно творив. Доля його – суцільні випробування, хоч не нарікав ніколи. Стійкий, цілий був чоловік, великої сили духу, що тримала його попри всі негаразди 83 роки до останнього подиху в активному стані. На робочому столі у музеї "Зборівська битва" залишилася недописаною стаття "Розстріляні просвітяни". Григорій пам'ятав про всіх, колись і нині сущих, та найбільше піклувався про молодь. Якою вона зросте, яким духом житиме, чи буде берегти (цитую поета Г.Радошівського) "святощі поколінь"?

Вчителькою, я часто проводила уроки у музеї "Зборівська битва", тож пам'ятаю, як молодів обличчям, як світилися любов'ю його очі, коли дивився на школярів, слухав пісні та вірші у їхньому виконанні, милувався розшитими вишиванками. Та найбільше прислухався до внутрішньої налаштованості молодих, дбав, щоб глибоко проростало коріння любові до України в їхніх серцях.

Закінчення на 8-й стор.

НОВІ ВИДАННЯ

"БЕЗ НАДІЇ СПОДІВАЮСЬ..."

– під такою назвою у львівському видавництві "Каменяр" щойно вийшла нова збірка поезій неповторної у творчості й житті Орисі Матешук. Вийшла з посвятою – "щирим, незрадливим друзям", з чудовим дизайном: на обкладинці – "село Теребежі, оточене лісом і садами", фото Ростислава Вацеби. Одне слово, у книжці – не лише поезії, в ній є щирість душі, безмежна любов і неперевершена одухотвореність патріотичного чину.

Орися Матешук – із тієї когорти нескорених, що "стали волі на сторожі" в буремні часи національно-визвольних змагань. Вона долучилася до них ще юнкою. 1943 року, за рекомендацією старшого брата Романа (1944 р. він загинув у боротьбі за незалежність), Орися вступає до лав Спілки української молоді, а згодом стає членом ОУН.

Орися МАТЕШУК

Її, 19-літню студентку Львівського університету, заарештували 1948 року і засудили "за антирадянську діяльність" на 25 років неволі. Далека Північ, концтабори Інти та Абезя, Казахстан – етапи енкаведистської сваволі, якими пройшла Орися. Пройшла і не скорилася. Мало того, зберегла ніжність і благородство душі, дивовижну доброзичливість і любов до людей. Про це свідчать її поезія, громадська діяльність, спомини друзів.

Нижче публікуємо добірку поезій Орисі Матешук з її останньої збірки.

НЕМА В НИХ ЧЕСТІ, ІДЕАЛІВ

О, скільки купка злих нахабів
Спроможна горя принести!
Нема в них честі, ідеалів,
Нема любові, ні мети.

Усе, що світле, добре, ясне,
Готові знищити вони,
Усе розумне і прекрасне
Убити хочуть назавжди.

СЕКСОТУ

Життя, я бачу, не навчило –
Сексотом знову ти стаєш.
Підступна зрада – ось мірило,
З яким спокійно ти живеш.

Тут кинеш слово ненароком,
На того наклеп наведеш
І крізь шпаринку "пильним оком"
Підглянеш, мимо коли йдеш.

І все ти бачив, усе знаєш –
До всього діло в тебе є...
Про совість тільки забуваєш –
Поняття це тобі чуже.

Пора сьогодні пригадати
Про честь і правду, про любов.
Ти звик колись їх продавати
І нині спробу робиш знов.

О стій, продажний фарисею!
Пора спинитися прийшла,
Підеш дорогою своєю –
Як Юда кінчиш ти життя.

ЯК БЕЗ ТЕБЕ ЖИТИ?

Батькові, рідній людині, вірному другу в день його смерті

Пустинно скрізь і сумно стало,
Нема надії, ні мети...
Ми так просили в долі мало –
Хотіли поруч завжди йти.

З тобою завжди я ділила
Усяке горе пополам,
Коли нести було несила –
Ти брав його на плечі сам.

Завжди верталась я до хати,
Щоб там тебе зустріти знов.
Бо вмів мені ти силу дати,
Вернути віру і любов.

У тебе, рідний, я навчилась,
Як треба вести чесний бій.
Хоч доля нас жорстоко била –
Ми крок тримали твердо свій.

О як же, як без тебе жити,
Яким же далі шляхом йти?!
Я згідна шлях свій повторити,
Щоб тільки був зі мною ти.

БЕЗСИЛІ ВАШІ ЧОРНІ ЗМОВИ!

Володимиру Івасюку

Тебе нема... Чоло охоплюють долоні,
І біль, і смуток навкруги...
Іду з людьми в одній колоні,
А збоку – наші вороги.
Остання путь... Навколо квіти,
Несуть співця десятки рук.
Схилились люди. Плачуть діти...
І раптом – пісні гордий звук.
Його не вбити вам ніколи,
Бо дух свободи він підняв.
Безсилі ваші чорні змови –
Ми в пісні вільні, хоч без прав.
Не вбити вам душі народу,
Не покорити рідний край.
Загине ваша "кучка сброду" –
Її змете наш Водограй.

ПОВСТАНЦЯМ КЕНГІРУ

В тюрмі народів, у неволі,
Зазнавши всіх нелюдських мук,
Своїм катам сказали: "Годі!
Гулагівські пута скинемо з рук!"
Відважно кенгірці піднялись до бою,
Беззбройні на танки сміливо пішли
І дула конвоїв закрили собою,
Як справжні герої вмирали вони.

Сьогодні народи великого світу
Схиляються низько повстанцям в журбі.
Колись величава статуя з граніту
Звеличить навіки обличчя святі.
На гробах кенгірців палатимуть квіти
І людство лавровий вінок покладе,
Їх дух нескорений все буде горіти,
До волі і правди людей приведе.

ВТРАТА

ЗГАДАЙМО ПОДВИЖНИКА

Закінчення. Початок на 7-й стор.

Хтось скаже, що Григорій Якович був насамперед громадським діячем, у чиїхось очах він – краєзнавець, комусь запам'ятався як журналіст. Для мене він передусім поет, митець оригінальний і не до кінця прочитаний сучасниками. Сила поезії не в гаслах, а в образах, які Григорій Радошівський творив ніжно-схвильовано, замилуванно-гарно. Кожна його метафора мережить проникливо прекрасний світ, вириваючись птахом з найстрашніших тенет зла. "Живу…" – так назвав Григорій Радошівський одну з останніх поетичних збірок. "Я буду тут, між вами, – сказав він, прощаючись, коли виходив з музею "Зборівська битва". – Ви тільки не бійтеся!" – і усміхнувся. Справді, такі люди не вмирають – надто багато зробили у цейбіччі, щоб зникнути безслідно. "Твердим було життя, – написав поет у сповідному слові до збірки "Живу…", – роки пронизливих перетягів свавілля. Роки в залишених по війні окопах коло рідної Радошівки, у каральних хащах тайги, на зчовганих порогах часописів… Дні могли сіріти, холоднішати, але ти, Поезіє, не могла мовчазно тупцювати. У витривалості духу відчувала Чесноти роду. Відчувала і зізнавалась на своїх сторінках".

Політики у зв'язку зі злочинами сталінсько-більшовицького режиму часто згадують Нюрнберзький процес, на якому засуджено німецьких нацистів, і при цьому акцентують увагу на необхідності провести такий суд і над червоним радянським режимом – за геноцид голодом селян, за нищення української інтелігенції, вивезення до Сибіру цілих родин, за масові розстріли і катування невинних. Несть числа кривавим вчинкам червоного сталінського режиму. І поки ведуться лише розмови про засудження цих злочинів, Григорій Радошівський уже провів розслідування, навів факти і виніс вирок сталінському свавіллю у своїх віршах. Як забирали хліб у селянина, кривдили вдову, як вішали волесправного юнака, а його батька місили чоботами червонопогонники, як шбурляли на сани мирну родину і везли до білих ведмедів. XX століття – "ніченька Каїна", сталінські опричники – "душогуби", "гицліємведе". Село, сироти і лелеки – все, що залишилося від великого народу у тому нещадному нищенні? Все… Але ж є "Великдень… Сонце сходить", і є книжки, і є день, що "поклав бандуру неба на рамена ясенів", і є матері, їхній "Світ Божий, материнський". Ми є! "Ой радуйся, земле!"

Пам'ять є. Тому й створив Григорій Якович історичний музей "Зборівська битва". Для однієї людини – це подвиг. Промовляли, мабуть, до нього козаки, що густо вросли у зборівську землю через криваву січу 1649 року. "Є Земля Козацька на планеті, є в ній поколінь жертовні стоси", і земля ця – Зборівщина. Тут відродили козаки Богдана Хмельницького українську державність. Григорій Радошівський цим дуже пишався і вчив зборівчан любити і відчувати рідне місто та його історію від давнини до сучасності.

Читаю-перечитую улюблену збірку "Біль перебитого крила". Так хочеться поділитися цим словом з іншими!

Начебто річка, начебто камінь.
Начебто плюскіт і вітерці.
Кладка між нами, між берегами,
Синій букетик у теплій руці.

А були ж іще прижиттєві видання – "Підпалені присмерки", "В гучнім оркестрі завірюх", поема "Мальви прийдуть на поклін". І в кожній збірці – перлинні образи, що вражають мистецькою самобутністю. Думаю, найбільше можна прислухатися пам'яті поета, коли читаєш та відкриваєш іншим його поезію – це Євангеліє Подвижника, скульптурно вирізьблене словом.

Візьму крицеві різці…
Ними в гранітній тверді
Викрешу лиця борців,
Постаті їх безсмертні.

Неба візьму з криниць…
Скільки вистачить хисту,
Змию втому їх лиць,
Наче вклонюсь Пречистій.

Леся БІЛИК, член НСПУ
м.Зборів

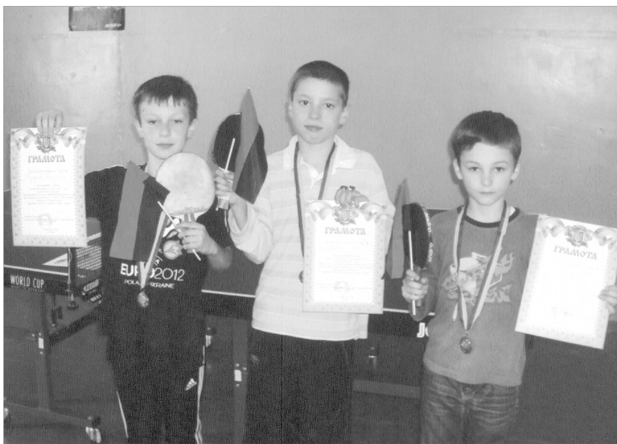

ТРАДИЦІЯ

Турнір з настільного тенісу пам'яті Слави Стецько

Вже стало доброю традицією в травні кожного року в місті Києві проводити дитячий турнір з настільного тенісу, присвячений пам'яті Слави Стецько – незламної української революціонерки, багатолітньої голови Проводу ОУН, засновниці і впродовж 1992–2003 років голови Конгресу Українських Націоналістів, депутата Верховної Ради трьох скликань, справжньої патріотки української нації.

Всього в особистій першості серед юнаків та дівчат 2001–2003 років народження взяли участь 54 учасники. Попередні змагання відбулися 11–12 травня в столиці в спортивному комплексі "Єдність". До фіналу, який пройшов 19 травня у київській середній школі №40, потрапили 18 кращих тенісистів столичних шкіл №№226, 18, 190, гімназії "Потенціал" та спортсмени міста Вишгорода. Змагання відбулися за фінансової підтримки голови КУНу Степана Брацюня. Цей турнір виховує у юних учасників такі риси характеру як любов до Батьківщини, мужність, сила духу, віра в перемогу. Адже в настільному тенісі нічиїх не буває.

Поєдинки у фіналі відбувалися за олімпійською двомінусовою системою. У результаті проведених гострих, напружених, безкомпромісних поєдинків перемогу в особистій першості виборов Антон Битько, учень столичної школи № 226. Срібні нагороди дісталися Михайлові Чумаку, школа №240, третє місце посів Данило Сливко – гімназія "Потенціал". Серед дівчат найсильнішою була вишгородчанка Марія Відьмук. Усі призери нагороджені дипломами та медалями, решта учасників – тенісними м'ячами від Конгресу Українських Націоналістів.

Валерій СИДОРЧУК,
голова Вишгородської РО КУН

Видавець Конгрес Українських Націоналістів
Засновник та шеф-редактор Степан Брацюнь
Редакційна колегія Іван Белебеха, Іван Головацький, Ярослав Радевич-Винницький.

Адреса редакції: 01001, вул. Хрещатик, 21, пом. 111, м.Київ; тел./факс (044) 279-78-08 e-mail: nacija@ukr.net

Адреса видавця: 01004, вул. Антоновича, 36, м. Київ, тел./факс 235-37-61

Реєстраційне свідоцтво: Серія КВ № 7970, видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 08.10.2003 р.
Передплатний індекс: 09715
Банківські реквізити: СПД Брацюнь Степан, р/р №26008013932801 у філії "Центральне регіональне управління ВАТ "Банк "Фінанси і кредит", ТОВ м. Київ, МФО 300937, ЄДРПОУ 2305606776

Газету набрано і зверстано у комп'ютерно-видавничому центрі Конгресу Українських Націоналістів.
Газету видрукувано у ТОВ "Поліграфічна компанія "Інтерекспресдрук"
Замовлення №
Наклад 14 000 прим.
Ціна договірна

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9